

La veritable cara de l'islam indonesi

R. WILLIAM LIDDLE / SAIFUL MUJANI

Diuenge 12 d'octubre va fer un any que uns terroristes islàmics van provocar dues explosions a dos locals nocturns de l'illa indonèsia de Bali, que van provocar 202 morts. Al mes d'agost passat, una bomba atribuïda al grup Jemaah Islamiyah va matar 16 persones a l'hotel Marriot de Jakarta. Els atacs d'aquest tipus demostren que la militància política islamista augmenta a Indonèsia? Encara que sembla mentida, la resposta és que no. Tant els resultats de les enquestes com els de les eleccions demostren que el nombre d'islamistes, musulmans que volen un estat islàmic, no sobrepassa el 15 per cent del total de la població musulmana indonèsia, que són uns 200 milions de persones. La resta, és a dir, un 85 per cent, s'oposen completament, o moderadament, a un estat islàmic. I, el que és més important, malgrat que el clima de temor que s'ha imposat al món no musulmà no convidava a reconèixer públicament aquest fet, l'islamisme, com a ideologia política, sembla que perd adeptes a Indonèsia, en comptes de guanyar-ne. Tot això ho demostren, per exemple, les davallades continuades de votants que donen suport a partits que volen fer de la Indonèsia laica un estat islàmic. Les primeres eleccions lliures que van haver-hi, al 1955, els dos partits proislamistes majoritaris, Masjumi i Nahdlatul Ulama, van aconseguir el 21 i el 19 per cent dels vots, respectivament. A les segones eleccions lliures, les del 1999 (recordem que van haver-hi dos dictadors entre una elecció i l'altra, Sukarno i Suharto), els tres partits proislamistes que es presentaven sumaven només el 14 per cent del vot.

La causa principal de la davallada del suport a un estat islàmic ha estat un canvi de posició dels líders de les organitzacions educatives i socials de l'islam indonesi: el tradicionalista Nahdlatul Ulama, que dominava el partit que duia el seu nom, i el modern Muhammadiyah, que dominava el partit Masjumi. Nahdlatul Ulama, fundat el 1926 com una associació de professors religiosos, pertany al tipus clàssic de jurisprudència musulmana, els seguidors de la qual s'estimen més acomodar-se als estats laics que no raptar-los. Els líders del grup van fer cam-

“Una enquesta que vam fer al novembre del 2002 mostrava que només el 14 per cent dels indonesis comparteixen els valors dels proislamistes”

panya a favor d'un estat islàmic, el 1950, no perquè n'estigueren veritablement convençuts, sinó perquè tenien por que els Masjumi, més nombrosos i agressius, els passaren al davant. Sota les dictadures, el grup es va retirar de la política activa, però, amb la democràcia, van crear un nou partit, el National Awakening (“Despertar Nacional”), obert a totes les religions i compromès amb un estat laic. National Awakening va aconseguir el tercer lloc en les eleccions del 1999, amb el 12 per cent del vot. Muhammadiyah, fundada el 1912, és l'organització més important dels islàmics moderns a Indonèsia. Els moderns rebutgen les clàssiques escoles de jurisprudència, i es decanten més per la lectura directa de l'Alcorà. Es troben dividits, actualment, entre conservadors, que creuen que el significat de l'Alcorà és fix, i moderats o liberals, que creuen que Déu va voler que els homes i les dones feren servir el poder de raonament que tenen. Al 1950, Masjumi estava dominat per moderns de Muhammadiyah, que feien servir la plataforma d'un estat islàmic per atraure gent de tota mena. Sukarno va prohibir Masjumi; llavors, els líders de Muhammadiyah es van concentrar a construir la xarxa més gran d'hospitals que hi ha a Indonèsia, i també escoles privades, inspirades en l'estil d'escola pública que ja existia. Durant la dècada dels noranta, una nova generació de líders Muhammadiyah, inspirant-se en el pensador religiós Murchulish Suharto (que es va inventar l'eslògan “Islam, sí; partit islàmic, no”), van donar suport a Suharto. Avui dia tenen moltes influències en el partit laic Golkar, que va aconseguir el 22 per cent dels vots en les eleccions del 1999, i dominen el National Mandate Party, que va aconseguir-ne el

7 per cent. Pot ser que els conservadors musulmans reapareguen, en les eleccions del 2004? Una enquesta d'àmbit nacional que vam dur a terme al novembre del 2002, per al Centre d'Estudis de l'Islam i de la Societat, a la Universitat Estatal Islàmica d'Indonèsia, mostrava que només el 14 per cent dels enquestats comparteixen els valors dels partits proislàmics.

És poc probable que aquestes dades s'hagen vist afectades per la invasió americana de l'Iraq, que va enutjar molts musulmans indonesis, però que té ben poc a veure amb la concepció que tenen de la relació de l'islam amb la política domèstica. El nacionalisme laic té unes arrels molt pregones en la història d'Indonèsia, fins i tot entre els musulmans creients.

Els resultats de l'enquesta també indiquen que Nahdlatul Ulama i Muhammadiyah, els baluards de la societat civil islàmica moderada, encara arrossegueu molts votants musulmans lleials. El 75 per cent dels enquestats es consideren part d'un dels dos grups. El nombre de membres que acumulen aquestes dues organitzacions gegants també té relació amb la participació a les organitzacions de la societat civil laica i amb la participació en les polítiques democràtiques. Els membres de la minoria islamista, d'altra banda, defugen les activitats i les organitzacions socials i polítiques no musulmanes. Si els membres de Nahdlatul Ulama i de Muhammadiyah són els bons ciutadans de la tot just encetada democràcia indonèsia, els islamistes són els que tenen més números per esdevenir marginals.

La política dels EUA envers Indonèsia s'hauria de dissenyar tenint en compte la fermesa del seu centre moderat, que mostra tanta oposició als terroristes com els mateixos ciutadans americans.

R. William Liddle és professor de ciència política a la Universitat Estatal d'Ohio, EUA. Saiful Mujani és professor a la Universitat Estatal Islàmica de Jakarta, Indonèsia.

© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa